

SÖKANDE

Jönköping Energi AB, 556015-3354
Box 5150
550 05 Jönköping

SAKEN

Ansökan om villkorsändring för bibränslepannan KVV2 på kraftvärmeverket
Torsvik, fastigheten Flahult 21:1 i Jönköpings kommun

Anläggnings-id: 36154
Avrinningsområde: 67

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ändrar villkor 21 och 22 i gällande ändringstillstånd,
meddelade i dom den 25 oktober 2022 i mål M 6480-21. Villkoren ska ha följande
ny lydelse.

21. Kondensatvatten från rökgaskondensering från den bibränsle- och torveldade
pannan vid KVV2 och förorenat process- och kylvatten från KVV2 ska re-
nas internt innan utsläpp sker till Munksjön. Reningsteknik för rening av am-
monium ska finnas och användas när rökgaskondenseringsanläggningen är i
drift. Reningstekniken ska ha en tillgänglighet på 98 % och vara placerad innan
utsläpp sker till dagvattenledning och vidare till Munksjön. Mängden vatten
som släpps ut får uppgå till högst 200 000 m³ per kalenderår.
22. Föroreningsinnehållet i utgående vatten från rening av rökgaskondensatet får
som årsmedelvärde över ett kalenderår av dygnsamlingsprov inte överstiga
följande halter.

Cd 0,002 mg/l

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

Dok.Id 772586

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81	Kungsgatan 8	0470-560 100		måndag – fredag
351 03 Växjö		E-post: mmd.vaxjo@dom.se		08:30–16:00
		www.domstol.se/vaxjo-tingsratt		

Pb	0,01	mg/l
Cr	0,025	mg/l
Ni	0,020	mg/l
Zn	0,1	mg/l
Cu	0,020	mg/l
As	0,01	mg/l

För stickprover i utgående vatten gäller följande haltbegränsning

SUSP _{tot}	30	mg/l	enskilt prov
SUSP _{tot}	10	mg/l	95 % av proven under ett kalenderår
NH ₄ ⁺	15	mg/l	enskilt prov
NH ₄ ⁺	10	mg/l	årsmedelvärde av stickprov under ett kalenderår

pH i utgående vatten ska hållas i intervallet 6,5-9 (kontinuerlig mätning).

Halterna av suspenderade ämnen (SUSP_{tot}) och ammonium (NH₄⁺) ska mätas genom stickprov minst en gång per månad, och övriga ämnen som flödesproportionellt samlingsprov, för de månader under ett kalenderår då rökgaskondensering har varit i drift, eller då utgående vattenflöde av annan orsak förekommer i omfattning som tillsynsmyndigheten bedömer vara av betydelse.

Mark- och miljödomstolen beslutar att följande nytt villkor 23 ska gälla för verksamheten.

23. Mängden ammonium (NH₄⁺) i rökgaskondensat från panna KVV2 som släpps ut får uppgå till högst 1 000 kg per kalenderår.

ANSÖKAN

Yrkande

Yrkande om ändring av villkor 21

Jönköping Energi AB (bolaget) yrkar att villkor 21 meddelat i dom den 25 oktober 2022 i mål M 6480-21 ska få följande lydelse.

- Kondensatvatten från rökgaskondensering från den biobränsle- och torvel-
dade pannan vid KVV2 och förorenat process- och kylvatten från KVV2
ska renas internt innan utsläpp sker till Munksjön. Reningsteknik för rening
av ammonium ska finnas och användas när rökgaskondenserings-anlägg-
ningen är i drift. Reningstekniken ska ha en tillgänglighet på 98 % och vara
placerad innan utsläpp sker till dagvattenledning och vidare till Munksjön.
Mängden vatten som släpps ut får uppgå till högst 200 000 m³
per kalenderår.

Yrkande om att det föreskrivs ett ytterligare villkor

Bolaget yrkar i första hand att mark- och miljödomstolen meddelar ett ytterligare
villkor som lyder:

- Mängden ammoniumkväve (NH₄-N) i rökgaskondensat från panna KVV2
som släpps ut får uppgå till högst 1000 kg per kalenderår.

I andra hand yrkar bolaget att ett ytterligare villkor meddelas i enlighet med Havs-
och vattenmyndighetens yttrande som lyder:

- Mängden ammonium (NH₄⁺) i rökgaskondensat från panna KVV2 som
släpps ut får uppgå till högst 1 000 kg per kalenderår.

I tredje hand yrkar bolaget att villkor om begränsning av mängd utsläppt
ammoniumkväve (NH₄-N) formuleras som mark- och miljödomstolen finner nöd-
vändig.

Åtagande

Bolaget åtar sig att i god tid lämna en anmälan till länsstyrelsen innan den tredje linjen för vattenrening installeras.

Bakgrund och tidigare beslut

Tidigare beslut

Mark- och miljödomstolen lämnade Jönköping Energi AB (bolaget) ändrings-tillstånd enligt 16 kap. 2 a § respektive 24 kap. 8 § miljöbalken i dom den 25 oktober 2022 i mål M 6480-21, av det tillstånd till verksamheten som meddelades av Miljööverdomstolen i dom den 30 december 2003 i mål M 1727-03 samt i dom meddelad av mark- och miljödomstolen den 8 juni 2012 i mål M 2025-11, till effekttökning av bibränslepannan KVV2 på kraftvärmeverket Torsvik.

Bakgrund till yrkande om att ändra villkor 21

Under 2022 uppstod en energikris i hela Europa i till följd av Rysslands krig mot Ukraina som påverkat den inhemska marknaden på bränsle. Det har gjort att torra bränslen som sågspån och vitt returträ inte varit tillgängliga i samma omfattning som tidigare. Vid tidpunkten för ansökan om ändringstillstånd till effekttökning vid bibränslepannan KVV2 förutsågs inte detta, utan det tidigare villkoret om största tillåtna mängd rökgaskondensat antogs kunna hållas oförändrat. De bränslen som varit tillgängliga under 2022 och 2023 har haft hög fukthalt. Därtill har hög nederbörd ytterligare ökat fukthalten i de bränslen som använts. Detta har gjort att mängden kondensatvatten ökat kraftigt, vilket lett till att bolaget år 2023 överskred villkoret om utsläppt mängd rökgaskondensat. Bolaget har i övrigt innehållit alla villkor om föroreningshalter i det utsläppta kondensatet. Sammanfattningsvis påkallas ändringen huvudsakligen av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet gavs.

Under 2024 har en utredning kring en framtida absorptionsvärmepump påbörjats. Vid normal drift är rökgaserna ut till skorstenen 45-50 grader beroende på lastläge. Genom att med en värmepump kyla vattnet innan det går tillbaka till rökgas-kondenseringen kan ytterligare energi utvinnas. Energin som utvinns ur rökgaserna kan ersätta produktion i andra fjärrvärmeanläggningar utan mer tillfört bränsle. Som

konsekvens av värmeutvinningen minskar temperaturen och vatteninnehållet i rökgaserna ut i skorstenen. Med ökade kondensatmängder ger detta mer flöde för vattenreningen att hantera.

Bakgrund till yrkande om ett ytterligare villkor

Bolaget yrkar att ansökan om villkorsändring förenas med ett ytterligare villkor om att begränsa den årliga utsläppta mängden ammoniumkväve till samma maximala mängd som följer av nu gällande tillstånd. Detta med anledning av att en ökning av utsläppen av ammoniumkväve inte ansetts tillåtlig.

Rökgaskondensat – utsläppspunkt och föroreningar

Utsläppspunkt för rökgaskondensatet

Bolaget har två slutna kondensalledningar från kraftvärmeverket Torsvik, längd 8,1 resp. 7,7 km. Båda ledningarna slutar i en dagvattenbrunn vid Herkulesvägen i Jönköping. Därefter går kondensatvattnet tillsammans med dagvatten i tekniska kontorets dagvattenledningar, dagvattendiken och fördröjningsdammar innan det når ytvattnet i Munksjöns sydöstra kant.

Föroreningar i rökgaskondensatet

I jämförelse mellan de föreslagna riktvärdena för föroreningshalter i dagvatten som tagits fram av Göteborgs stads miljöförvaltning respektive av regionala dagvatten nätverket i Stockholm är föroreningsinnehållet i kondensatvatten lågt. Halterna av samtliga undersökta föroreningar är väl under båda de föreslagna riktvärdena för dagvattenutsläpp. Rökgaskondensatet får enligt bolaget därmed anses relativt rent betraktat som ett dagvatten. I tabellen nedan redovisas medelhalter av föroreningar i rökgaskondensat från KVVVT2 åren 2020-2023.

Ämne	As	Cd	Cr	Cu	Hg	Ni	Pb	Zn	Susp	NH4-N
Enhet	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	ng/l	µg/l	µg/l	µg/l	mg/l	mg/l
Medel 2020	0,02	0,01	0,59	0,17		0,12	0,04	3,66	1,4	4,2
Medel 2021	0,13	0,03	1,69	0,5	41,3	0,79	0,23	5,74	2,2	3,7
Medel 2022	0,15	0,02	3,01	1,1	44,9	0,33	0,1	14,5	1,46	4,86
Medel 2023	0,21	0,04	0,69	1,27	35,6	1,41	0,38	5,89	5,3	2,2
Medel	0,13	0,02	1,49	0,76	40,6	0,66	0,19	7,46	2,59	3,74
Villkor halt	10	20	25	20		20	10	100	10	10

Utsläpp av kondensatvatten från bibränslepannan på kraftvärmeverket Torsvik sker mellan september och början av maj, beroende på utomhustemperatur. Vattnet renas på plats på kraftvärmeverket enligt krav i tillstånd innan det släpps till kondensatledningen. Flöde, temperatur, pH och turbiditet övervakas kontinuerligt. Suspenderade ämnen och ammonium övervakas genom ett stickprov per månad. För ammonium finns också en onlinemätare för driftövervakning och styrning. Metaller provtas genom flödesproportionerliga dygnssamlingsprov (i enlighet med BAT LCP), vilket sker varannan vecka under perioden december till mars och en gång i månaden övriga månader som kondenseringen är i drift.

Konsekvenser av ändringen (utsläpp av ökade mängder rökgaskondensat)

Sammanfattningsvis

Bolaget har låtit utföra en utredning av huruvida ökad mängd utsläppt rökgaskondensat kan antas medföra någon inverkan för ekologisk och kemiska status i recipienten och om ökningen äventyrar möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten. Sammanfattningsvis bedömer bolaget att mängden renat kondensatvatten som kan släppas ut till Munksjön kan ökas, utan att detta riskerar att försämra status för någon av de underliggande parametrarna under särskilda förorenande ämnen eller vattenförekomstens kemiska status. En ökning av kondensatmängden bedöms inte ge upphov till någon mätbar påverkan vad gäller halter av arsenik, koppar, krom, zink, kadmium, bly och nickel i recipienten. För halten av ammoniak i recipienten förväntas påverkan vara ytterst marginell. Givet den trend mot minskande halter av ammoniumkväve i recipienten bör en ändring av villkoret om mängden kondensat inte hindra att god status uppnås, förutsatt att exempelvis dagvattenåtgärder

och andra åtgärder mot övergödning i Munksjöns tillrinningsområde vidtas. Enligt denna slutsats görs även bedömningen att gällande villkor 21 är strängare än nödvändigt.

Tillskott av ammoniak till Munksjön

Bolaget har redovisat månadsvisa mätningar av ammoniumkväve ($\text{NH}_4\text{-N}$), samt beräknade halter av ammoniakkväve ($\text{NH}_3\text{-N}$) för Munksjöns utlopp, samt yt- och bottenvatten i Munksjöns mitt. Det framgår att halten av både ammoniumkväve och ammoniakkväve har varit väsentligt högre i djuphålan än i ytvattnet. Halterna har som regel varit något lägre i provtagningsstationen i utloppet. Den beräknade halten ammoniak har varit som lägst vintertid. I Munksjöns bottenvatten tycks halten ammoniak vara som högst sommar-tidig höst och som lägst under vintern. I Munksjöns ytvatten tycks ammoniakhalten vara högre vår och höst. Om bedömningen av tillståndet med avseende på ammoniak enligt HVMFS 2019:25 utgår från mätningarna i utloppet 2020-2023 är medelhalten ammoniak $0,96 \mu\text{g/l}$, vilket innebär att god status kan anses uppnås i mynningspunkten.

Bolaget har redovisat beräknade hypotetiska högsta teoretiska haltökningar av ammoniumkväve ($\text{NH}_4\text{-N}$) och ammoniakkväve ($\text{NH}_3\text{-N}$) i recipienten till följd av kondensatutsläpp. Beräkningen utgör en överskattning av den faktiska effekten i recipienten eftersom ingen hänsyn har tagits till den retention av ammoniumkväve som sker i ledningar, diken och dagvattendammar innan utsläppet når Munksjön.

Beträffande utsläppen från KVV2 är anläggningen som regel ur drift mellan juni och augusti. Utsläppen av kondensat är vanligtvis störst under vintern (december-februari). Under höst och vår är utsläppen måttliga och beroende av vädret. Bolaget konstaterar att tillfällena med de högsta halterna av ammoniak i recipienten inte sammanfaller med de tillfällen då utsläppen från KVV2 har varit som högst under perioden 2020-2023.

Skyddsåtgärder

Vid vattenreningen neutraliseras de försurande ämnena varvid de ombildas till klorider och sulfater. I kondensatet kan också finnas mindre mängder tungmetaller och tyngre kolväten som i huvudsak härrör från stoftet i rökgaserna med ursprung från bränslet. Vattenrening för utgående kondensat består idag av lamellavskiljare, sandfilter, kolfilter, kvicksilverfilter, filter för tungmetaller, pH-justering och arsenikfilter. Rökgaskondensatet renas också i en ammoniakstripper där ammoniak, efter att kondensatet värmts upp till cirka 90°C, överförs från kondensatet till förbränningsluften och återförs pannan. KVVT2 har en avancerad rening, avsaltning och ultrafiltrering för att kunna återanvända kondensatvattnet i anläggningen. Denna process minskar användningen av kommunalt vatten.

En ökad mängd kondensat ger större volymer att hantera i vattenreningen. När rökgaskondenseringen installerades var behovet beräknat till 30 m³/h. Under årens lopp har kapaciteten höjts och reningen klarar idag att hantera den ökade mängden som blivit under åren.

Kondensatreningen består av två linjer och för att säkerställa funktion och redundans kommer en tredje linje behövas vilket kommer att upphandlas. Den tredje linjen kommer att upphandlas utifrån funktion, dvs teknik är inte valt i förväg. Den tekniska prestandan kommer att motsvara dagens reningssteg och vara i enlighet med BAT.

INKOMNA YTTRANDEN

Naturvårdsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Jönköpings kommun har avstått från att yttra sig.

Havs- och vattenmyndigheten har bl.a. yttrat följande.

Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker ansökan under förutsättning att det av bolaget yrkade kompletterande villkoret ges följande lydelse:

- Mängden ammonium (NH_4^+) i rökgaskondensat från panna KVV2 som släpps ut får uppgå till högst 1 000 kg per kalenderår.

Den högsta tillåtna mängd som följer av nu gällande villkorsreglering av volym rökgaskondensat och halt ammonium, uppgår till högst 1 000 kg ammonium per kalenderår. Den av Havs- och vattenmyndigheten yrkade ändringen skulle därmed inte medföra någon ökning av den redan maximalt tillåtna utsläppsmängden av ammonium.

Havs- och vattenmyndigheten anser att den del av villkor 22 som avser mätning kan anses oklar då den felaktigt anger ”ammoniumkväve (NH_4^+)”. Havs- och vattenmyndigheten anser att villkor 22 bör korrigeras i denna del. Myndighetens uppfattning är att det är halten ammonium (NH_4^+) som regleras i utgående vatten från rening av rökgaskondensat.

Länsstyrelsen i Jönköpings län har bl.a. yttrat följande.

Länsstyrelsen tillstyrker bolagets förslag till ändring av villkor 21 samt förslag till nytt villkor.

Länsstyrelsen ser helst att villkor 22 ändras så att haltbegränsningen för NH_4^+ ändras från 10 mg/l till 5 mg/l som årsmedelvärde av stickprov under ett kalenderår.

Länsstyrelsen överlåter till mark- och miljödomstolen att bedöma om det räcker att reglera mängder per år i nytt villkor (1 000 kg per kalenderår) eller om även haltbegränsningen för ammoniumkväve i villkor 22 behöver ändras.

Vad gäller nytt villkor är det länsstyrelsens uppfattning att det är bolagets andrahandsyrkande – *Mängden ammonium (NH_4^+) i rökgaskondensat från panna KVV2 som släpps ut får uppgå till högst 1 000 kg per kalenderår* - som ska fastställas för att säkerställa att det tillståndsgivna utsläppet inte tillåts öka. Det eftersom begränsningsvärdet i villkor 22 avser NH_4^+ dvs. ammonium.

Eftersom den tekniska prestandan kommer att motsvara dagens reningssteg och vara i enlighet med bästa tillgängliga teknik (BAT) anser länsstyrelsen att det inför domstolens beslut om villkorsändring inte behöver vara fastlagt vilken teknik som ska användas. Bedömning av t.ex. teknik och miljöpåverkan kan göras av länsstyrelsen (tillsynsmyndigheten) i samband med en anmälan om ändring.

Jönköpings kommun, tekniska kontoret, har bl.a. lämnat följande synpunkter. Bolaget har inte visat på vilken påverkan det ökade utsläppet av kondensatvatten har på dagvattendiket samt dagvettendammar och Munksjön. Både påverkan på vattenförekomsten samt på sediment bör utredas på lämpliga platser.

Enligt Jönköpings kommuns VA-taxa kan VA-huvudmannen i avtal medge att spillvatten (som ej förorenat kylvatten och dylikt) avleds till dagvattennätet. VA-avdelningen avser att teckna ett sådant avtal med Jönköping Energi. Vad gäller den ökade mängden vatten och därmed ökade mängder av tungmetaller och ammonium måste konstateras att de befintliga reningsanläggningarna för dagvatten inte är dimensionerade för att ta emot ökade mängder föroreningar. Möjligheterna till utbyggnad av dammarna är starkt begränsad, men ombyggnad kan höja reningseffekten. VA-avdelningen anser det rimligt att bolaget ska vara med och delfinansiera en ombyggnad om ökade mängder av aktuella ämnen ska kunna släppas till det allmänna dagvattennätet.

BOLAGETS BEMÖTANDE

Bemötande av Havs- och vattenmyndighetens samt länsstyrelsens yttrande

I underlaget till den tidigare tillståndsdomen att uppföra KVV2 meddelad den 8 juni 2012 i mål M 2025-11 har verksamhetens beräknade haltpåslag till Munksjön angetts som ammoniumkväve ($\text{NH}_4\text{-N}$). Bolaget har därför förutsatt att regleringen även efter ändringstillståndet (M 6480-21) avser ammoniumkväve.

Formuleringen i det befintliga villkor 22 är densamma som i det villkorsförslag som lämnats i ansökan om ändringstillstånd i mål M 6480-21. Bolaget har här avsett att villkoret ska gälla ammoniumkväve och inte ammonium även formuleringen kan

anses oklar. Enligt bolagets uppfattning är ammoniumkväve ($\text{NH}_4\text{-N}$) det vedertagna sättet att redovisa halter av ämnet i exempelvis analysrapporter, föreskrifter, tillstånd och inom miljöövervakningen. Bolaget har därför förutsatt att villkor 22 avser ammoniumkväve, vilket också är vad som mäts av bolaget. I samtliga bolagets inlämnade miljörapporter har halter och mängder av ämnet hittills redovisats som ammoniumkväve.

Om villkor 22 i stället utläses som att ammonium (NH_4^+) avses, motsvarar detta omräknat en högsta tillåtna halt $\text{NH}_4\text{-N}$ i enskilt prov på 11,7 mg/l, och ett högsta årsmedelvärde på 7,78 mg/l, vilket bolaget bedömer är en påtaglig skillnad. Jämfört med enligt villkor 22 högsta tillåtna halt 15 mg/l respektive högsta tillåtna årsmedelvärde 10 mg/l.

Den största tillåtna mängden ammoniumkväve ($\text{NH}_4\text{-N}$) som får släppas ut är då 778 kg (enligt HAV:s omräkningsmetod). Bolaget har inte för avsikt att halten ammoniumkväve ska öka. Men då övergången till bränslen av mer varierande kvalitet lett till ett behov av att öka utsläppen av rökgaskondensat anser bolaget att nuvarande begränsning av utsläppsmängden ammoniumkväve är rimlig. Bolaget önskar därför i första hand att villkoret ska formuleras som ammoniumkväve, men godtar en skärpning enligt HAV:s förslag om domstolen finner detta nödvändigt.

Bemötande av yttrande från Jönköpings kommun, Tekniska kontoret

Bolaget har redovisat halter och mängder av tungmetaller, suspenderade ämnen och ammoniumkväve i de senaste årens utsläpp av renat rökgaskondensat som släpps till dagvattenledning och vidare till öppet dagvattendike och dammar. Men bolaget har ingen samlad bild av den totala belastningen och utsläppen till dagvattenanläggningarna och har inte haft möjlighet att genomföra en särskild bedömning av påverkan i dagvattenanläggningen. Bolaget har däremot redovisat en jämförelse mellan föroreningsinnehållet i rökgaskondensat och dagvatten genom en jämförelse med schablonhalter i modellverktyget StormTac. Jämförelsen visar att föroreningsinnehållet i rökgaskondensat är betydligt lägre än i typiskt dagvatten, och att riktvärden för föroreningsinnehåll i dagvatten som tillämpas i andra kommuner innehålls

mycket väl. Utsläppet förväntas därmed inte bidra till ökade halter av föroreningar i dagvattenanläggningarna. Mängden rökgaskondensat bedöms vara liten i förhållande till den totala mängden dagvatten som uppkommer och som leds till de aktuella dagvattenanläggningarna. Även av denna anledning gör bolaget bedömningen att påverkan för anläggningarna inte är betydande. Vad gäller det ökade utsläppet av kondensatvatten har en översiktlig överslagsräkning av rökgaskondensatets bidrag till föroreningshalterna i vattenförekomsten Munksjön redovisats.

Bolaget är öppet för att träffa avtal med kommunen angående dagvattenanläggningen, men anser att detta kan ske utanför detta mål.

DOMSKÄL

I kungörelsen av ansökan angavs att målet kan komma att avgöras på handlingarna. Ingen part har begärt att förhandling ska hållas i målet. Mark- och miljödomstolen har således mot bakgrund av vad som framkommit av handlingarna i målet och med stöd av 22 kap. 16 § miljöbalken avgjort målet utan att hålla huvudförhandling.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Enligt 24 kap. 13 § 2 p. miljöbalken får tillståndsmyndigheten efter ansökan av tillståndshavaren ändra eller upphäva villkor i en tillståndsdöm. Ett villkor får upphävas eller mildras endast om det är uppenbart att villkoret inte längre behövs eller är strängare än nödvändigt eller ändringen påkallas av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet meddelades.

Mark- och miljödomstolen bedömer att ändringen påkallas av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet gavs, och att en ändring av villkor 21 kan göras i enlighet med bolagets yrkande.

Ändringen av villkor 21 består i att följande rad i befintligt villkor 21 (M 6480-21) får följande formulering, där ändringen är markerade med fet stil:

*Mängden vatten som släpps ut får uppgå till högst ~~100 000~~ **200 000** m³ per kalenderår.*

Domstolen anser att det är lämpligt att ändringen av villkor 21 förenas med ett nytt villkor 23, i enlighet med bolagets andrahandsyrkande, om att begränsa den årliga utsläppta mängden ammonium till samma maximala mängd som följer av nu gällande ändringstillstånd (M 6480-21).

Recipienten Munksjön saknar utrymme för ytterligare utsläpp av ammonium, men genom att villkor 23 begränsar den avledda mängden ammonium, bedöms den ansökta ändringen (dvs. utsläpp av en fördubblad mängd renat rökgaskondensat) inte att påverka möjligheterna för att uppfylla miljökvalitetsnormerna för vatten med avseende på det särskilt förorenande ämnet ammoniak. Den ansökta ändringen bedöms inte heller att påverka möjligheterna för att uppfylla miljökvalitetsnormerna för vatten med avseende på något annat ämne, eller riskera att miljökvalitetsnormer inte innehålls.

Mark- och miljödomstolen anser att miljöeffekterna har beskrivits tillräckligt väl i målet, och bedömer att en ökad avledning av mängden rökgaskondensat enligt bolagets förslag till ändring av villkor 21 medför att det tillförs ökade mängder föroreningar till Munksjön, men att föroreningsmängderna inte är större än att de är på acceptabla nivåer. Den ansökta ändringen bedöms inte leda till några olägenheter av betydelse för människors hälsa eller miljön. Ändringen bedöms inte heller medföra några andra olägenheter av betydelse, vare sig för den kommunala dagvattenhanteringen eller i den efterföljande recipienten Munksjön.

Vad gäller begränsningsvärden i villkor 22 så avses ammonium (NH_4^+). Här nedan utvecklar mark- och miljödomstolen frågan om villkor 22 vad gäller ammonium (NH_4^+) respektive ammoniumkväve ($\text{NH}_4\text{-N}$).

Villkor 22 är uppdelad i två delar, en del som avser begränsningsvärden och en del som avser hur mätning ska ske. Havs- och vattenmyndigheten anser att den del av villkor 22 som avser mätning kan anses oklar då den felaktigt anger ”ammoniumkväve (NH_4^+)”. Mark- och miljödomstolen konstaterar att en korrekt formulering av

den del av villkoret som avser mätning skulle vara "ammonium (NH_4^+)". Havs- och vattenmyndigheten anser att villkor 22 bör korrigeras i denna del. Myndighetens uppfattning är att det är halten ammonium (NH_4^+) som regleras i villkoret, dvs. i utgående vatten från rening av rökgaskondensat. Även länsstyrelsen anser att begränsningsvärdet i villkor 22 avser ammonium (NH_4^+).

Det är uppenbart att det råder en viss begreppsförvirring om det är ammonium (NH_4^+) eller ammoniumkväve ($\text{NH}_4\text{-N}$) som avses i villkor 22, där bolaget har tolkat villkoret som att det avser ammoniumkväve. I underlaget till tillståndsdomen att uppföra KVVVT2 meddelad den 8 juni 2012 i mål M 2025-11 har verksamhetens beräknade haltpåslag till Munksjön angetts som ammoniumkväve ($\text{NH}_4\text{-N}$). Bolaget har därför förutsatt att regleringen även efter ändringstillståndet (M 6480-21) avser ammoniumkväve. Men i miljökonsekvensbeskrivningen samt övriga handlingar tillhörande ansökan i mål M 6480-21 angavs ammonium både i text och som kemisk formel NH_4^+ . I såväl länsstyrelsens yttrande i mål M 6480-21, som i bolagets bemötanden, angavs ammonium. I målet yrkade bolaget om ett begränsningsvärde för ammonium om 10 mg/l som årsmedelvärde.

I målet förekommer begreppet ammoniumkväve enbart i den del av den yrkade villkorsmeningen som avser mätning. Den kemiska beteckningen för ammoniumkväve $\text{NH}_4\text{-N}$ förekommer inte i målet. I mål M 6480-21 avsåg mark- och miljödomstolen därför ammonium (NH_4^+) i de begränsningsvärden som anges i villkor 22.

Mark- och miljödomstolen anser att det faktum att villkor 22 kan tolkas på olika sätt innebär att villkoret är olämpligt formulerat, och därför ändrar och korrigerar domstolen villkoret för att klargöra att villkoret avser ammonium (NH_4^+). Havs- och vattenmyndigheten har också yttrat att villkoret bör korrigeras i denna del.

Ändringen av villkor 22 består i att följande rad i befintligt villkor 22 (M 6480-21) får följande formulering, där ändringen är markerade med fet stil:

Halterna av suspenderade ämnen ($SUSP_{tot}$) och ammoniumkväve (NH_4^+) ska mätas genom stickprov minst en gång per månad, och övriga ämnen som flödesproportionellt samlingsprov, för de månader under ett kalenderår då rökgaskondensering har varit i drift, eller då utgående vattenflöde av annan orsak förekommer i omfattning som tillsynsmyndigheten bedömer vara av betydelse.

Mark- och miljödomstolen bedömer att ändringen inte påverkar bolagets faktiska möjligheter att efterkomma villkoret.

Sammanfattning

Mark- och miljödomstolen finner, mot bakgrund av det ovan anförda och utifrån de skäl som bolaget har angett, att det finns grund för att bifalla bolagets ansökan med stöd av 24 kap. 13 § 2 p. miljöbalken. Det eftersom ändringen – dvs. ändringen av villkor 21 och det nya villkor 23 som är förenat med ändringen av villkor 21 - får anses vara påkallat av omständigheter som inte kunde förutses när ändringstillstånd gavs i mål M 6480-21. Ändringen av villkor 22 görs för att förtydliga villkoret. Ingen av remissinstanserna har inkommit med synpunkter som motsätter sig villkorsändringarna eller det nya villkoret. Villkor 21 och 22 i tillståndsdomen från den 25 oktober 2022 i mål M 6480-21 ska därmed ändras, och ett nytt villkor 23 ska föreskrivas, i enlighet med vad som framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-01)

Överklagande senast den 28 mars 2025.

Lena Pettersson

Henrik Östman

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Lena Pettersson, ordförande, och tekniska rådet Henrik Östman samt de särskilda ledamöterna Sofie Skog och Elisabet Ardö.

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.